

persbericht

Parnassusplein 5
Postbus 16164
2500 BD Den Haag
T 070 340 70 00
F 070 340 70 44
www.scp.nl

Inlichtingen bij
Dr. M.C.M. Turkenburg
m.turkenburg@scp.nl
T 070 340 7468

De basis meester: onderwijskwaliteit en basisvaardigheden

Den Haag, 15 september 2011

- Er is draagvlak in het onderwijsveld om in het basis- en voortgezet onderwijs meer aandacht te besteden aan taal en rekenen/wiskunde: de basisvaardigheden. In het voortgezet onderwijs is er eveneens draagvlak, maar een structurele aanpak van tekorten op het gebied van taal en rekenen/wiskunde ontbreekt hier nog.
- De rolverdeling tussen partijen is formeel goed geregeld, maar in de praktijk doen zich knelpunten voor in de onderlinge communicatie en verhoudingen. Deze knelpunten vormen een hindernis bij de uitvoering van het beleid.

Dit zijn enkele bevindingen uit de SCP-publicatie van dr. Monique Turkenburg *De basis meester. Onderwijskwaliteit en basisvaardigheden*. Het kunnen rekenen en de Nederlandse taal beheersen worden wel aangeduid als 'basisvaardigheden'. Leerlingen en studenten lijken deze basisvaardigheden steeds minder goed te beheersen. Het verbeteren van de basisvaardigheden door in het onderwijs hieraan meer aandacht te schenken en meer opbrengstgericht te werken, is daarom onderdeel van het landelijk onderwijsbeleid. In dit rapport spreken leerkrachten in het basisonderwijs, docenten in het voortgezet onderwijs, schooldirecties, schoolbestuurders, interne toezichthouders, ouders in de medezeggenschapsraden, gemeentelijk beleidsmedewerkers en wethouders met onderwijs in hun takenpakket of portefeuille zich uit over dit thema.

Het rapport is gebaseerd op een kwalitatief onderzoek bestaand uit verschillende rondes met in totaal 75 deelnemers. De resultaten laten zien waar zich momenteel knelpunten voordoen. In het rapport worden de overeenkomsten en verschillen in opvattingen beschreven, maar de bevindingen zijn niet in kwantitatieve zin te generaliseren.

Het onderzoek is een eigen initiatief van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Alle actoren vinden meer aandacht in het onderwijs voor de basisvaardigheden belangrijk.

De deelnemers aan het onderzoek zijn vrijwel eensluidend in hun mening dat de focus op basisvaardigheden voor alle leerlingen, in alle groepen of klassen, op alle scholen en in beide sectoren (basis- en voortgezet onderwijs) zou moeten gelden. Men verwacht het meest van betere instructie of een betere methode op het gebied van taal en rekenen, maar ook van het veel meer tijd besteden aan deze vakken. Een integrale aanpak, waarbij verschillende taal- en rekenonderdelen ook in andere lessen aan bod komen, zou ideaal zijn. De docenten in het voortgezet onderwijs vinden het overigens toch vooral een taak van de basisschool om kinderen goed te leren lezen, schrijven en rekenen. Om in het voortgezet onderwijs ook nog aandacht te moeten besteden aan basale taal- en rekenvaardigheden ervaren de docenten als een extra belasting.

Kanttekeningen bij focus op taal en rekenen/wiskunde en meer opbrengstgericht werken

Sommige deelnemers zijn wel beducht voor een verschraling van het onderwijs. Er dreigt minder tijd en aandacht over te blijven voor een bredere talentontwikkeling bij leerlingen. Niet alle deelnemers kunnen zich vinden in veel meer op prestaties gericht onderwijs. Men vreest dat minder cognitief ingestelde leerlingen daarvan de dupe kunnen worden. Men verwacht wel dat door meer opbrengstgericht werken de prestaties in taal en rekenen/wiskunde omhoog zullen gaan. Regelmatiger testen roept echter weerstand op bij sommige leerkrachten en docenten. Er lijkt sprake van enige angst om te worden 'afgerekend' op prestaties.

Goed onderwijs in de basisvaardigheden hangt af van de kwaliteit van de leraar

Niet alle leerkrachten en docenten beheersen zelf de basisvaardigheden voldoende. Zij zijn daardoor uiteraard ook niet in staat om leerlingen deze basisvaardigheden goed bij te brengen. De discussies laten voorts zien dat de druk op leerkrachten en docenten momenteel groot is. Alle actoren beseffen dat bij hen de meeste winst valt te behalen. Een woord dat regelmatig opduikt in de gesprekken is vertrouwen. Leerkrachten en docenten ervaren soms weinig vertrouwen in het feit dat zij hun vak verstaan. Het lijkt het sleutelwoord voor het creëren van draagvlak voor onderwijskwaliteitsverbetering.

Samenwerking verloopt niet overal soepel

De onderlinge rolverdeling is niet voor iedereen duidelijk. De samenwerking in het team en de aansturing vanuit directie en bestuur haperen soms. Scholen en docenten voelen zich niet altijd vanzelfsprekend eigenaar van dit probleem, zeker niet in het voortgezet onderwijs. Hier ligt de prioriteit allereerst bij het eigen vakdomein.

Gemeenten en schoolbesturen werken in de ene gemeente goed samen, maar zitten in een andere elkaar soms dwars. Ouders in de medezeggenschapsraad worden door de school niet altijd gehoord als het om onderwijsinhoudelijke zaken gaat.

Focus voorlopig handhaven

De meeste deelnemers vinden het belangrijk om de focus langere tijd gericht te houden op de basisvaardigheden. In hun opvatting is het onderwijs al te vaak gehinderd door steeds wisselende en soms ook tegenstrijdige beleidsdoelen.

SCP-publicatie 2011/25 *De basis meester. Onderwijskwaliteit en basisvaardigheden*. Monique Turkenburg, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, september 2011, ISBN 978 90 377 0574 4, prijs € 23,00.

Persbericht

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet-)boekhandel of te bestellen via de website: www.scp.nl

Voor meer informatie: SCP: Monique Turkenburg, tel.: 070 - 340 7468, e-mail: m.turkenburg@scp.nl.

Wilt u op de hoogte blijven van de uitgaven van het SCP? Meldt u dan aan via de website door te klikken op [attenderingservice](#) (onder de ingang 'publicaties').

Voor een overzicht van [binnenkort te verschijnen publicaties](#): klik op [Aankomende publicaties](#) (onder de ingang 'publicaties').